

مدیریت امور بیماری‌ها و مراکز تخصصی درمانی
معاونت درمان

عنوان:

واکسیناسیون در بارداری

تهیه و تنظیم:

کارگروه ایمنی بیمار

منبع: دستورالعمل کشوری واکسیناسیون مادران باردار،

شهریور ۱۴۰۰

مقدمه

بهترین زمان برای ایمن شدن بدن مادر در مقابل بیماری‌ها قبل بارداری است. ولی در صورت نیاز در دوران بارداری، مادران فقط مجاز به تزریق تعداد محدودی از واکسن‌ها هستند. واکسن‌هایی که برای جنین مشکل ساز نباشند و عوارض بارداری در پی نداشته باشند.

واکسن‌ها به طور کلی به سه دسته تقسیم می‌شود که شامل واکسن‌های **حاوی ویروس زنده**، **واکسن‌های حاوی ویروس کشته شده** و **واکسن‌های حاوی توکسوئیدها** یعنی پروتئین‌هایی با ساختار شیمیایی تغییر یافته، بی‌خطر و استخراج شده از باکتری هاست.

واکسن‌های بی‌خطر در بارداری شامل:

واکسن دوگانه: در مقابل دو بیماری دیفتی و کزاز ایمنی ایجاد میکند و طبق دستورالعمل کشوری هر ده سال به تمامی افراد تزریق می‌شود. اگر در ده سال اخیر این واکسن را تزریق نکردید، لازم است تا در بارداری تزریق کنید. زیرا ایمنی حاصل از آن دائمی نیست و نیاز به تمدید دارد.

واکسن هپاتیت بی: این واکسن در سه مرحله تزریق می‌شود. اگر در معرض این بیماری بودید و در حال حاضر به آن مبتلا نیستید، لازم است تا در دوران بارداری با تزریق این واکسن خود و جنین‌تان را از ابتلا به این بیماری محفوظ بدارید. این واکسن به فواصل یک و شش ماه بعد از تزریق اول تزریق می‌شود.

واکسن آنفولانزا: این واکسن معمولا به زنانی که نیمه‌ی دوم بارداری آن‌ها با فصل‌های سرد سال همزمان است، پیشنهاد می‌شود تا از ابتلا به آنفولانزای شدید فصلی محفوظ بمانند.

واکسن‌های خطرناک در دوران بارداری

از میان این انواع واکسن‌ها، زنان باردار نباید واکسن‌های ویروس زنده مانند واکسن **سرخک**، **اوریون**، **سرخجه** و **آبله مرغان** را تزریق کنند. زیرا این واکسن‌ها میتوانند خطراتی را برای جنین به وجود بیاورد. اما تزریق واکسن‌های حاصل از ویروس کشته شده مانند واکسن آنفولانزا و واکسن توام کزاز، دیفتی در دوران بارداری بی‌خطر است. با این وجود قبل از زدن هر واکسنی حتما با پزشک متخصص زنان یا مامای خود مشورت کنید.

واکسن کرونا در بارداری

به منظور تصمیم‌گیری واکسیناسیون مادران باردار ۱۸-۳۵ سال در صورت تایید کمیته واکسیناسیون مادران باردار دانشگاه انجام می‌شود.

در بارداری سه ماهه سوم تا یک هفته قبل از ختم بارداری مطابق تاریخ تقریبی زایمان واکسیناسیون انجام می‌شود.

در مادران باردار در هفته ۳۹ و بیشتر واکسن کووید ۱۹ تزریق نشود.

اولین زمان واکسیناسیون پس از زایمان یا سقط در مراقبت ۱۰-۱۵ روز خواهد بود البته بایستی بررسی کامل از نظر عوارض خاص مامایی مطابق دستورالعمل انجام شود و در صورت سلامت کامل واکسیناسیون قابل انجام است و البته تا ۴۲ روز اول زایمان پیروی از دستورالعمل الزامی است. واکسیناسیون مادران غیر ایرانی دارای کارت اقامت مانند مادران ایرانی انجام شود.

نکات لازم به ذکر در مشاوره واکسیناسیون (واکسن سینوفارم) در بارداری

مادران باردار در خطر بالاتر ابتلا به بیماری نیستند، اما در صورت ابتلا اشکال شدیدتر بیماری در مادران باردار نسبت به زنان غیر باردار در سن مشابه بیشتر خواهد بود. واکسن سینوفارم ویروس غیر فعال میباشد و بنا به توصیه سازمان جهانی بهداشت به مادران باردار قابل توصیه است. به دلیل حفظ ایمنی بیشتر تا حصول نتایج و مستندات کافی، ترجیحا واکسیناسیون بعد از هفته ۱۲ بارداری صورت پذیرد. واکسیناسیون به معنی ایجاد ایمنی قطعی نیست و تداوم اقدامات پیشگیری از ابتلا به کووید برای مادران باردار و اعضای خانواده الزامی است

مادران باردار پس از واکسینه شدن در صورت بروز علائم احتمالی ابتلا به بیماری کووید-۱۹ بایستی با اطلاع رسانی به مراکز بهداشتی و درمانی یا کد ۴ سامانه ۴۰۳۰ اقدام نمایند.

گروه سنی مادران باردار واجد شرایط واکسیناسیون

- همه مادران با سن ۳۵ سال و بالاتر
- مادران شاغل در بهداشت و درمان
- مادرانی که همسرانشان در بخشهای کرونا و یا مراکز بهداشتی مدیریت کرونا شاغل هستند
- بارداریهای دوقلویی و چندقلویی، بارداری با IVF
- مادران با بیماریهای زمینه ای شامل دیابت، فشارخون بالا، مصرف داروی سرکوب کننده ایمنی، بیماری مزمن کلیوی، آنمی داسی شکل، پیوند اعضا، سیروز کبدی، آسم

به علت خطر ابتلا به بیماری کووید-۱۹ در سه ماهه سوم بارداری، ضمن تاکید بر شناسایی مادران باردار واجد شرایط، واکسیناسیون مادران واجد شرایط با سن بارداری ۲۸ هفته و بیشتر در اولویت خواهد بود.

مهمترین موارد نیازمند بررسی در کمیته دانشگاهی واکسیناسیون:

مادران با شرایط حاد یا وخامت بیماری های زمینه ای
مادران دارای بیماریهای زمینه ای که در این دستورالعمل ذکر نشده

مادران متقاضی تزریق واکسن آسترازنیکا با عنایت به شرایط واکسن آسترازنیکا در صورت ترجیح به واکسیناسیون با این واکسن بایستی در کمیته دانشگاهی واکسن مادران باردار بررسی شود و بر اساس تصمیم کمیته و مادر اقدام شود، بدیهی است در صورت عدم صدور مجوز استفاده از این واکسن توسط کمیته، تزریق واکسن سینوفارم براساس نظر کمیته انجام می پذیرد.

توجه

فاصله بین واکسن کرونا و آنفولانزا ۱۴ روز می باشد. در صورت تزریق دوز اول قبل بارداری و یا عدم اطلاع از بارداری در زمان واکسیناسیون، پس از مشاوره با مادر و بر اساس ترجیح وی تزریق دوز دوم با واکسن سینوفارم به فاصله ۲۸ روز از تزریق قبلی و یا ۱۲ هفته از بارداری صورت پذیرد. تزریق روگام تداخلی با واکسن کرونا ندارد.

